VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lausunto

12.04.2017

VM/316/00.00.05/2017

Liikenne- ja viestintäministeriö

LVM/417/03/2013

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi tieliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa em. hallituksen esitysluonnoksesta. Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi tieliikennelaki, jolla toteutetaan hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvuympäristön rakentamiseksi sekä säädösten sujuvoittamiseksi.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan tieliikenteen vähäisten rikkomusten siirtämistä pois rikosoikeudellisesta järjestelmästä, mikä muuttaisi tekojen moitittavuuden asteen ja luonteen. Esityksessä todetaan, että kiinteämääräisen liikennevirhemaksun ulottamisella kovempiin, 21–30 kilometrillä tunnissa ylinopeuksiin olisi erilainen vaikutus eri tuloryhmissä. Esityksen mukaan virhemaksu olisi sama tuloista riippumatta. Ylinopeudessa 21–25 kilometriä tunnissa maksu olisi 300 euroa ja 26–30 ylinopeudessa 400 euroa.

Ehdotuksessa todetaan, että noin 2 000 euron nettotulojen kohdalla sakkomäärä olisi liikennevirhemaksun kanssa samalla tasolla. Kokonaisvaikutus sakko- ja liikennevirhemaksukertymään riippuu sakotettavien henkilöiden nettotulojen jakaumasta. Osana esityksen taloudellisten vaikutusten arviota tulisikin tarkastella myös em. muutoksen vaikutusta valtion tulokertymään. Ehdotuksessa tuodaan esille, että hallinnollisten sanktioiden kuten liikennevirhemaksun saattaminen tuomioistuinten käsiteltäväksi on maksullista. Ehdotuksessa ei ole mainittu vaikuttaisiko sen myös tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaisten tuomioistuinmaksujen tulokertymään. Hallinto-oikeuksien menoja uudistus lisäisi kuitenkin ehdotuksen mukaan 64 000–143 000 euroa vuositasolla.

Esityksessä todetaan myös, että siirtymällä liikennevirhemaksuun myös kovemmissa ylinopeuksissa olisi mahdollista nostaa kiinnijäämisriskiä. Esityksestä ei kuitenkaan käy ilmi se, miten virhemaksun käyttöönotto konkreettisesti lisäisi kiinnijäämisriskiä.

Päiväsakkojen korvaaminen liikennevirhemaksulla 21–30 km suuruisten ylinopeuksien tapauksessa olisi ongelmallista rikosuhrimaksukertymän kannalta. Ehdotus tulisi vähentämään rikosuhrimaksusta annetun lain (699/2015) mukaisia rikosuhrimaksuja ja vaikuttamaan siten valtion tulokertymään. Rikosuhrimaksusta annetun lain tarkoituksena on vahvistaa rikoksen uhrien tukipalveluihin kohdennettavaa valtion rahoitusta rikosuhrimaksujen tuottoa vastaavalla määrällä eli maksuilla kerätyistä varoista rahoitetaan uhrien

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

tukipalveluja. Ehdotuksen vaikutusarvioinnin mukaan rikosuhrikertymä 21–30 km/h ylinopeusrikoksista on 1,8 milj. euroa eli 44 prosenttia koko maksukertymästä. Vuoden 2017 valtion talousarviossa kohdennetaan avustuksina rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille enintään 4,9 milj. euroa. Ehdotuksen jatkovalmistelussa on otettava huomioon kuinka ehdotettu rikosuhrimaksujen väheneminen vaikuttaisi rikosuhripalvelujen tuottamiseen ja valtiontalouden menoihin. Jos maksukertymä alenee, tulisi menoja karsia vastaavalla tavalla.

Liikennerikkomusten seuraamusjärjestelmän uudistamista koskeva vaikutusarviointi ja kriminaalipoliittinen ulottuvuus tulisi jatkotyössä yhteen sovittaa parhaillaan käynnissä olevan rike- ja päiväsakkojen korottamista koskevan lainvalmistelutyön kanssa (HE 1/2016 vp).

Esityksellä arvioidaan olevan vaikutuksia mm. Liikenteen turvallisuusviraston tietojärjestelmiin ja poliisin järjestelmiin riippuen siitä, mikä toteutusmalli ajokieltojen hallinnoin osalta valitaan. Sisäministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalan osalta kevään julkisen talouden suunnitelman valmistelussa ei ole huomioitu mitenkään ko. lakiesitystä ja sen vaikutuksia.

Valtiovarainministeriö pitää tarpeellisena, että jatkovalmistelussa selvitetään ja täydennetään ehdotuksen taloudellisia vaikutuksia omalla sekä oikeusministeriön ja sisäministeriön hallinnonaloilla. Lisäksi vaikutukset tulokertymään tulisi arvioida kattavammin.

Huomioon ottaen julkisen talouden vaikea tilanne, ehdotetun kaltaiset lisämenoja aiheuttavat uudistukset on tarpeen toteuttaa valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa. Mahdolliset lisäkustannukset tulee kattaa ensisijaisesti kohdentamalla uudelleen liikenne- ja viestintäministeriön määrärahoja.

Valtiosihteeri, kansliapäällikkönä — Martti Hetemäki

Apulaisbudjettipäällikkö, budjettineuvos — Juha Majanen

Tiedoksi: Kunta- ja aluehallinto-osasto
Vero-osasto
Budjettiosasto/ Synkkänen, Puolusmäki, Vallinheimo